

Henrik Nymann Eriksen

Min elskede er min og jeg er hans

Refleksioner over Højsangen

Indhold

Hvorfor skrive en bog om Højsangen?	4
Hvad er Højsangen for en bog?	8
Hvordan skal vi læse Højsangen?	12
Kapitel 1 Dejligere end ...	17
Kapitel 2 Kærlighedens eksklusivitet	27
Kapitel 3 Længsel	41
Kapitel 4 Kroppens skønhed	47
Kapitel 5 At spille kostbar	61
Kapitel 6 Nysgerrighed	69
Kapitel 7 Glæden ved en smuk kvinde	79
Kapitel 8 Kærlighed under korrekt etikette	91
Kærligheden og troen	103

Hvorfor skrive en bog om Højsangen?

Mange kristne undrer sig over, at Højsangen er med i Bibelen. De synes, at bogen falder uden for mønsteret i Bibelens øvrige bøger. Den taler om seksualitet på en måde, som de ikke umiddelbart forbinder med deres oplæring i kristendom. Alt for direkte og løssluppet. Hertil kommer, at Højsangen for utallige teenagedrenge har været Bibelens frække bog, som de fnisende har smugkigget i, når der var bibeltime i junior- eller teenklubben. Nogle vil derfor spørge, hvorfor vi skal bruge tid og papir på at udgive en lille bog om Højsangen, når der er 65 andre meget vigtige bøger i Bibelen og mange andre betydningsfulde emner, som vi kunne have kastet os over. Mit svar på det spørgsmål er følgende:

1. *Højsangen hører med til Bibelens kanon.* Gud har valgt at give os et helt bibliotek med 66 bøger, for at vi kan få et sandt billede af ham, af verden og af os selv. En af bøgerne i Guds udvalgte bogsamling til os er Højsangen. Derfor mangler der noget i vores kristendom, hvis vi begrænser den til kun at bygge på de 65 andre bøger. Billedet kommer til at mangle nogle nuancer i forhold til Guds original.
2. *Højsangen uddyber skabelsesberetningen.* Skabelsesberetningen er den vigtigste tekst i Bibelen til at forstå mennesket som mand og kvinde og den indbyrdes relation mellem kønnene. Det er her, vi får rammen og fundamentet for samlivet mellem mænd og kvinder. Højsangen supplerer skabelsesberetningen med sin poetiske beskrivelse af livet inden for rammerne og på det fundament, som blev givet i skabelsen.
3. *Højsangen insisterer på, at sex og kærlighed hører sammen.* I vores tid er der en stigende tendens til at adskille seksuel nydelse og kærlighed. Det sker tydeligt i pornokulturen, som jo er sex uden en personlig relation, men det sker også i legitimeringen af prostitution og et hurtigt engangsknald efter en festlig aften. Højsangen insisterer på, at den seksuelle nydelse hører uløseligt sammen med kærlighed.

I Højsangen er sex i egentligste forstand »at elske« med en anden.

4. *Højsangen hjælper os til at fastholde et positivt syn på sex.* I reaktion på en opløst seksualmoral i samfundet kan sex let udvikle sig til først og fremmest at blive noget problematisk. Der er så mange former for misbrug af seksualiteten, som kristne skal sige nej til, at der kan sætte sig en trist aura af nej'er omkring vores seksualitet. Det er ikke Guds tanke med at have skabt os som mænd og kvinder, og derfor er Højsangen en kærkommen hjælp til at fastholde et positivt syn på seksualiteten.
5. *Højsangen insisterer på kærlighedens eksklusivitet.* Midt i Gammel Testaments uforståelige omtale af gudfrygtige mænds flerkoneri står Højsangen som et fyrtårn for, at kærligheden er eksklusiv og ikke kan deles mellem flere. Et udtryk for Guds oprindelige tanke. Og midt i vores egen tid, hvor utroskab bliver mere og mere almindeligt og accepteret, står Højsangen stadig som en markering af, at ægte kærlighed ikke deles med flere partnere.
6. *Højsangen er en hyldest til det heteroseksuelle parforhold.* I en tid hvor ægteskabet ved lov er blevet kønsneutralt og sex mellem personer af samme køn

ikke bare er lovligt, men også politisk korrekt, blæser Højsangen en trompetfanfare for at udleve seksualiteten i det heteroseksuelle forhold mellem mand og kvinde. Højsangen er ikke polemisk imod homoseksuelle – sagen nævnes overhovedet ikke – men skriftets begejstrede anliggende er kærlighedslivet mellem mand og kvinde, og det er et væsentlig indspil i en kønsneutral tid.

7. *Højsangen er fuld af indsigter om kærlighedslivet.* I sin poetiske og højstemte form rummer Højsangen en lang række værdifulde indsigter om kærlighedslivet mellem mand og kvinde. De er i høj grad værd at grave frem og bringe i spil mellem kærester og ægtefolk i dag.

Derfor giver det god mening at udgive en lille bog om Højsangen.

Hvad er Højsangen for en bog?

Højsangen er en poetisk bog, fuld af billeder, følelser og sansende antydninger. Det er ikke tilfældigt, for kærlighed og ikke mindst forelskelsen har poesi som et nærliggende udtryk. Men det er anderledes end vesteuropæisk poesi i det 21. århundrede. Højsangen er mellemøstlig digtning fra det første årtusind før Kristus og kan derfor virke fremmedartet. Billedsproget hentes fra det gamle Israel og de omkringliggende landes fremmedartede kultur, men også fra landskabet, floraen og faunaen, som kan genfindes i Israel i dag.

Højsangen handler ikke om rammen for kærligheden mellem mand og kvinde, men om selve relationen. Rammen er givet i skabelsesberetningens berømte ord: »Derfor forlader en mand sin far og mor og binder sig til sin hustru, og de bliver ét kød« (1 Mos 2,24). Til denne ramme hører en række forskrifter, der udfoldes i Moseloven og senere i Ny Testaments undervis-

ning om seksualitet og ægteskab. Disse forskrifter er næsten helt fraværende i Højsangen, ligesom der heller ikke omtales børn som en forventelig frugt af kærlighedslivet. Dette fravær af de ydre sociale og etiske rammer for kærligheden er ikke en fornægtelse af dem, men udtryk for, at fokus er et andet nemlig den direkte relation mellem en mand og en kvinde, som elsker hinanden.

Under læsningen kan man indimellem blive i tvivl, om det er kærestetiden eller ægteskabet, som de elskende befinder sig i. Et par steder er vi tilsyneladende til bryllup, men uden at det siges direkte. Denne uklarhed understreger, at Højsangen ikke er et skrift om seksualetik, men en poetisk beskrivelse af kærligheden inden for den ramme, som allerede er givet med skabelsen og hele den øvrige bibelske undervisning. I den forbindelse hører det også med, at kæreste- og forlovelsestid i den bibelske verden ikke fungerede på samme måde som i Danmark i det 21. århundrede. Det kommende ægtepar havde meget mindre kontakt med hinanden før brylluppet, end vi har i dag. Dette gjaldt ikke mindst fysisk berøring som at holde i hånd, kysse og kramme hinanden. Dette kan øge forvirringen om, hvor de elskende er i deres formelle forhold under læsningen af Højsangen, men er samtidig med til at understrege, at bogen skal læses som kærlighedspoesi. Højsangen er ikke optaget af rammen for kærlighedslivet, det overlader den til den øvrige del af den bibelske kanon, men alene af relationen mellem de to elskende.

Der optræder flere personer i Højsangen, og det er ikke enkelt af få persongalleriet til at falde helt på plads. Den kvindelige hovedperson er tilsyneladende en pige på landet eller måske i udkanten af Jerusalem, men også med forbindelse til Libanon. Hun kaldes Shulamit et enkelt sted i bogen (7,1). Hun har nogle veninder, der omtales som Jerusalems døtre (2,7), og som hun indimellem er i dialog med. Den mandlige hovedperson er en hyrde fra det samme miljø som Shulamit. Kong Salomo nævnes også (3,7), og han er ofte blevet identificeret med den mandlige hovedperson. Det tror jeg dog ikke er tilfældet, blandt andet fordi Højsangen slutter med en skelnen (og distance!) mellem Salomo og den mandlige hovedperson (8,11-12). Hvis det er rigtigt, betyder det, at Salomo ikke spiller en hovedrolle, men er en del af kulissen for den egentlige historie, som fortælles. Der kan argumenteres for begge synspunkter, og om man vælger det ene eller det andet, er ikke afgørende for at forstå bogens budskab.

Der er dog ikke tale om en egentlig sammenhængende historie med en begyndelse, et fremadskridende handlingsforløb og en afslutning, for eksempel i form af et bryllup. Der er antydning af bryllup et par gange, men det er ikke meget tydeligt. Højsangen er nærmere en samling glimt af den relation, der er mellem de elskende. Disse glimt udtrykker forskellige aspekter og mønstre ved kærligheden. Det er disse aspekter ved kærligheden, vi vil forsøge at finde frem på de følgende sider. Højsangen har et gennemgående tema, nemlig kærligheden mellem mand og kvinde, men det er svært at finde en

gennemgående historie i bogen. Derfor vil vi tillade os at lade historien ligge og i stedet koncentrere os om temaet.

Digtet veksler mellem mandens og kvindens perspektiv med en overvægt til den kvindelige side. Vi møder således en fuldstændig jævnbyrdighed mellem kønnene i det, som er Højsangens anliggende, nemlig selve kærlighedsrelationen.

Kong Salomo knyttes til bogen, som på hebraisk egentlig hedder »Sangenes sang«. Salomo er dog næppe selv forfatter til hele teksten, og det er muligt, at den først har fået sin endelige form efter Salomos tid. Bogen afspejler i sin genre og sit sprog international inspiration, blandt andet fra Egypten og Persien, men det siger ikke noget afgørende om, hvornår det er skrevet, og hvordan processen har været.

Højsangen har siden middelalderen og måske også før været læst op i synagogen ved den jødiske påskefejring og har således en mere fremtrædende plads i jødedommen, end den traditionelt har haft i den kristne kirke.